

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки
Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи невропатології та патофізіології

Освітня програма Спеціальна освіта
Спеціалізація Логопедія
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2021 р.

Силабус – це документ, в якому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і студента. В ньому представляються процедури, політики, зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною.

Студент має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від «здобування знань» і «одержання практичних навичок» до компетентностей, що їх може засвоїти студент, вивчаючи цей курс. Силабус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для читання, правила стосовно зарахування пропущених занять. На відміну від робочого тематичного плану і навчально-методичного комплексу дисципліни, силабус створюється для студента.

Форма силабусу розглянута на засіданні НМР університету
Протокол № _____ від «__» _____ 202_ р.

Форма силабусу Затверджена Вченою радою університету
Протокол № _____ від «__» _____ 202_ р.

Розробник силабусу: Яцишин Надія Ярославівна – асистент кафедри професійної освіти та інноваційних технологій

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи невропатології та патофізіології
Освітня програма	Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	Логопедія
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	2 курс, I семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 10 год. Практичні заняття – 8 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

<p>Мета та цілі курсу (в межах мети на цілей ОП)</p> <p>Мета – засвоєння студентами знань стосовно будови та фізіології нервової системи, принципи розвитку патологічних процесів, топічної діагностики ушкоджень нервової системи, клінічних проявів захворювань нервової системи різної етіології, питань експертизи та можливостей педагогічного коригування даної патології.</p> <p>Завдання – опанувати анатомо-фізіологічні особливості нервової системи людини, освоїти ази топічної діагностики захворювань нервової системи, ознайомити з видами рухових, чутливих та вегетативних порушень, клінічними проявами основних захворювань ЦНС у дитячому віці та навчитися оцінювати можливість корекції даних патологічних станів.</p>
<p>Компетентності (мають співпадати з матрицею ОП)</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> -анатомічну будову нервової системи; -особливості функціонування нервової системи в нормі і при патології; -основи топічної діагностики та основні симптоми ураження нервової системи; -основні захворювання нервової системи: етіологія, патогенез, клініка, методи корекції.
<p>Програмні результати навчання (мають співпадати з матрицею ОП)</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> -орієнтуватися в причинах виникнення нервових патологій ЦНС; -самостійно аналізувати стан хворої дитини; -оцінювати можливість педагогічної корекції станів.

3. Структура курсу (зразок)

№	Тема	Результати навчання	Завдання
Модуль 1			
1	Історичні та онтогенетичні аспекти вивчення нервової системи.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мета і завдання курсу. Невропатологія як наука. Значення курсу “Невропатологія” для логопедів і педагогів-дефектологів. Основні мета і завдання курсу. Роль педагогів у подоланні патологічних аномалій. 2. Короткі дані з історії невропатології. 3. Еволюція нервової системи. Філогенез і онтогенез нервової системи. 	питання, тести
2	Анатомія і фізіологія	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальний огляд будови нервової системи людини. 	питання, тести

	<p>центральної нервової системи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Центральна нервова система (головний і спинний мозок), периферична і вегетативна нервова система. – Мозкові оболонки (тверда, павутинна, м'яка), їхнє значення. – Шлуночки мозку, спинномозкова рідина. – Кровопостачання мозку. 2. Нервова клітина, нервове волокно, глія, синапс. <ul style="list-style-type: none"> – Структура нервової клітини. Відростки нервових клітин: аксон і дендрити, їхня будова і значення. – Синапси. Механізм передачі нервового імпульсу. – Клітини глії – нейроглії. – Нервове волокно, будова, функція. 3. Будова, функції спинного мозку. <ul style="list-style-type: none"> – Розташування спинного мозку.. Сегментарна будова спинного мозку. Будова сегмента. – Рефлекторна дуга спинного мозку.. 4. Будова, функції головного мозку. <ul style="list-style-type: none"> – Розташування головного мозку. Структура головного мозку. Стовбур головного мозку. – Задній мозок (довгастий мозок, вароліїв міст, мозочок, четвертий шлуночок, ретикулярна формація, ядра черепно-мозкових нервів (з V по XII), провідні шляхи, рухові і чутливі). Будова, функції. – Середній мозок (ножки мозку та четверобугір'є, сільвієв водопровод, ядра III та IV пар черепно-мозкових нервів). Червоні ядра та чорна субстанція, зв'язок з екстрапірамідною системою. Будова, функції. – Проміжний мозок (зорові бугри (таламус), підбугір'я (гіпоталамус), колінчаті тіла, третій шлуночок). Будова, функції. Епіфіз і гіпофіз (залози внутрішньої секреції), їх функція. – Кінцевий мозок (підкоркові утворення (паллідум і стріатум), кора головного мозку, бокові шлуночки). Будова, функція і патологія. Сучасне уявлення про локалізацію функцій у корі головного мозку. 5. Провідні шляхи головного та спинного мозку, черепно-мозкові нерви. <ul style="list-style-type: none"> - Аферентні та еферентні шляхи: їх значення. - Пірамідний шлях (корково-бульбарний та корково-спинальний). 	
Модуль 2			
3	<p>Патологія нервової системи. Топічна діагностика уражень нервової системи.</p>	<p>Порушення моторики.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Класифікація паралічів (парезів) - Рухові порушення, пов'язані з різною локалізацією патологічного процесу. - Бульбарний та псевдобульбарним паралічі. <p>2. Порушення чутливості.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Класифікація порушень чутливості. - Порушення чутливості, пов'язані з локалізацією патологічного процесу. - Слуховий аналізатор. Характеристика порушень. 	<p>питання, тести</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Зоровий аналізатор. Характеристика порушень. <p>3. Вегетативні порушення.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Топічна діагностика вегетативних порушень - Порушення сечовипускання. <p>4. Обстеження хворого з ураженням нервової системи..</p> <ul style="list-style-type: none"> – Анамнез, його значення. Дані соматичного стану. – Особливості обстеження рухової сфери. – Обстеження чутливості – Додаткові методи обстеження. 	
Модуль 3			
		<p><u>Клінічні прояви захворювань нервової системи.</u></p> <p>1. Дитячий церебральний параліч. Порушення мовлення, рухові та сенсорні розлади при дитячому церебральному паралічі.</p> <p>2. Інфекційні захворювання нервової системи.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Вогнищеві запальні захворювання мозку. – Менінгіт; енцефаліти; арахноїдити. – Поліомієліт. <p>Інші захворювання: : гідроцефалія, спадкові захворювання</p> <p>3. Травматичні ураження головного мозку.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Класифікація черепно-мозкової травми. Відкриті і закриті травми черепа. Струс головного мозку, забій, здавлення. <p>4. Епілепсія.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Класифікація. Епілепсія як самостійне захворювання спадково-органічного генезу: клінічні прояви, ускладнення. – Лікувально-педагогічні заходи при епілепсії та судомних випадках. <p>5. Пухлини мозку. Класифікація, механізми виникнення, патоморфологічна характеристика, клініка, діагностика.</p>	питання, тести

4. Система оцінювання курсу (зразок)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Тести	30
Семінарське заняття	20
Самостійна робота	30
Індивідуальне завдання	20
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Тести	10	10	10															30
Практичні з-тя	5		5		5		5											20
Семінарські з-тя							4		4		4		4		4		20	
Самостійна р-та										15			15				30	
Індивідуальні завдання																		
Всього за тиж-нь	15	10	15		5		5	4		4	15	4		19		4	100	

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
ЛІТЕРАТУРА	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Руководство по неврологии (в 8 томах, 10 книгах). – М. : Медгиз, 1957 2. Анохин П. К. Узловые вопросы теории функциональных систем. – М. : Наука, 1980 3. Бадалян Л. О. Невропатология. – М. : Просвещение, 1982 4. Бадалян Л. О., Журба Л. Т., Всеволожская Н. М. Руководство по неврологии раннего детского возраста. – К. : Здоровье, 1980.-528 с. 5. Чарльз Ньюкиктьен. - Детская поведенческая неврология (в двух томах) - Москва «Тервинф» 2012 6. Бернштейн Н. А. Очерки по физиологии движений и физиологии активности. – М. : Медицина, 1966 7. Винарская Е. Н., Пулатов Д. М. Дизартрия и ее топики-диагностическое значение в клинике очаговых поражений мозга. – Ташкент : Медицина, 1977 8. Выготский Л. С. Развитие высших психических функций. – М. : Просвещение, 1960. 9. Гусев Е. И., Коновалов А. Н., Скворцова В. И., Гехт А. Б. Неврология. Национальное руководство – М. : Геотар Медиа, 2009 10. Данилова Н. Н., Крылова А. Л. Физиология высшей нервной деятельности. – М. : Учебная литература, 1997 11. Дитячі церебральні паралічі/Козьявкін В.І., Бабадагли М.О., Ткаченко С К., Качмар О.О. Львів: Медицина світу, 1999 – 312 с. 12. Доброхотова Т. А., Брагина Н. Н. Функциональные асимметрии мозга. – М. : Медицина, 1981 13. Драчева З. Н., Блейхер В. М., Крук И. В. Нервные и психические болезни – К. : Вища школа, 1986 14. Лурия А. Р. Высшие корковые функции человека. – М. : Изд-во МГУ, 1962 15. Лебедев Б. В., Барашнев Ю. И. Невропатология детского возраста. – Л. : Медицина, 1981 16. Неврологія: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / Т.І. Кареліна, Н.М. Касевич; за ред. Н.В. Литвиненко. — 2-е вид., випр. 17. Пенфильд В., Робертс Л. Речь и мозговые механизмы. – М. : Медицина, 1964 18. Полищук М. Є., Верхоглядова Т. П., Лісовий А. С., Шевчук В. А. Клініка та судово-медична експертиза черепно-мозкових ушкоджень. – К., 1996 19. Полищук Н. Е., Старча В. И. Огнестрельные ранения головы. – К., 1996 20. Педаченко Е. Г. Клиническое руководство по черепно-мозговой травме.(1,2,3) – К., 1998, 2001, 2002 21. Рождественська М. В., Руденко Л. М. Клінічні особливості ДЦП. – К. : 2008 	

22. Ромоданов А. П. Опухоли головного мозга у детей. – К.: Здоров'я, 1965

23. Ромоданов А. П., Мосийчук Н. М., Холопченко Э. И. Атлас топической диагностики заболеваний нервной системы. – К. : Вища школа, 1979

24. Скворцов И. А. Детство нервной системы. – М. : Тривола, 1995

25. Скоромец А. А., Скоромец А. П., Скоромец Т. А. Топическая диагностика заболеваний нервной системы – М. : Политехника, 2007

26. Тяжелая черепно-мозговая травма / под ред. акад. Арутюнова А. И., проф. Лейбзона Н. Д. – М. : Медицина, 1969.

27. Хілько А. С. Загальна невропатологія. Неврологічні основи логопедії. – Слов'янськ : 1994

28. Хілько А. С., Співак Л. А. Основи генетики в дефектології.– Слов'янськ : СДП, 1999

29. Цукер М. Б. Основы невропатологии детского возраста. – М. : Медицина, 1961

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, 104 каб., https://kpoit.pnu.edu.ua kpoit@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	асистент кафедри професійної освіти та інноваційних технологій Яцишин Надія Ярославівна
Контактна інформація викладача	nadiia.iacishin@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Самостійне виконання студентом навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання
Пропуски занять (відпрацювання)	Виконання тестових завдань. Допуск до заліку передбачає виконання студентом всіх тестових та самостійних завдань та отримання мінімального балу 25 із 50 можливих.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Враховуються завдання, які виконані у встановлені терміни
Невідповідна поведінка під час заняття	
Додаткові бали	Опрацювання додаткового матеріалу зі створенням презентацій і рефератів
Неформальна освіта	Рекомендовані платформи: Coursera, Prometheus

Викладач

Яцишин Н.Я.